

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

Beretning for året 2023.

Året 2023 har været et stille år for Rønne Byforenings bestyrelse. Vi plejer jo at være med på sidelinjen i forbindelse med projekter, som kommunen ønsker at gennemføre. I 2023 var det klart, at kommunekassen manglede penge og kassebeholdningen blev mindre og mindre. Det var også tydeligt ved budgetforhandlingerne for 2024, at der blev lukket ned for tiltag, som ikke er strengt nødvendige for de politikere, som sidder i kommunalbestyrelsen. Det er dog ikke sådan, at bestyrelsen har kedet sig. Vi har brugt mange kræfter på, hvordan vi skal arbejde, hvem der gør hvad; ligesom vi har brugt mange kræfter på Rønne Byforenings fantastiske hjemmeside, som indeholder uvurderlige oplysninger indsamlet og nedskrevet gennem mange år. Siden besøges med ca. 2000 klik pr. uge

Bymidte-projektet har vi brugt mange kræfter på, og vi var da også lidt optimistiske omkring penge til projekt Dams Gård. Her fortsatte man i kommunen med at indrette Dams Gård (sådan i det små med Ungelokaler, Dramaskolen, lånelokaler), så bygningerne på sigt kan komme til at rumme kulturaktiviteter og gerne et 10. klasse center. Dette ud fra deisen, at man ikke ville kaste de midler bort, som trods alt allerede er brugt på ejendommen. Byforeningen har da også tidligere bifaldet det at indrette Dams Gård til kultur og aktiviteter for de unge, det vil højst sandsynligt give en smule mere liv i bymidte.

Nørrekås, et anden af byforeningens interesseområder, og her stod det ligeledes ret klart, at der ikke ville blive aktiviteter på Nørrekås udover at flytte Træbådslauget fra Sydhavnen til Nørrekås ind i det gamle togværksted (remise). Det er nu sket og laugets medlemmer udtrykker sig positivt om projektet. De øvrige Nørrekås brugere, synes også, at det fungerer. Den gamle fiskekutter Rita af Rønne, som er den sidste erhvervskutter i Nørrekås (oplagt i 2002), er kommet tilbage til Nørrekås; det er en fornøjelse at se. Båden blev bygget i den træværftsbygning, som stadig er på Nørrekås og bruges af Rønne Sejlklub. Der er dog er nogle fra museet, som mener, at det er deres ejendom og mener, at den skal ende sine dage i Rø! Det må vel være en joke, at båden skal ende sine dage i Rø.

Der er intet nyt om et evt. vandkulturhus på Nørrekås, som også vil kræve en egenbetaling fra kommunen. Ingen fonde giver tilskud til projekter, hvis ejeren af

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

projektet ikke har midler selv. En reservation af arealet "trekantsgrunden" på fem år løber nu på 3. år, og der er ingen, der i disse tider med slunken kommunekasse, bringer projektet i tale. Det betyder desværre så også, at arealet stadig ligger hen som brakmark med højt ukrudt og masser af gamle udtjente både og andet affald. Byforeningen bruger enhver lejlighed til at minde kommunen og havnen om, at vi, altså Rønne borgerne, blev lovet et erstatningsareal for det areal, vi mistede i Kanondalen til havne udvidelse. I 2023 lykkedes det dog igen Nørrekås Venner at få tilslutning til at lave Sct. Hans bål på den mest ryddelige del af området, helt på frivillig vis med støtte fra Rønne-Knudsker Byting. Det stor succes med ca 2000 gæster. Da dagen oprandt, var det desværre så tørt på hele Bornholm, at al afbrænding blev forbudt. Det blev alligevel et par hyggelige timer på Nørrekås og med levende musik i højtalerne og jo, der er rug for et sådant friareal i Rønne. Sct. Hans talen leveret af Museumsinspektør Jacob Seerup.

Skaterbanen foran Remisen har nu eksisteret i tre år, hvilket betyder, at de tre års prøvetid er udløbet. Der er dog ikke noget nyt om, hvor den skal flytte hen, ej heller om eller hvornår. Kommunen oplyser, at man arbejder på sagen.

Der har i mange år været tale om at afsætte penge til Bymidten incl. kulturhus Dams Gård. BRK søgte sidste år om midler til projekt "Frie Bymidter". Rønne kom sammen med 14 andre kommuner med i dette projekt og står til at modtage 10 millioner. Projektet kræver medfinansiering, typisk skal modtageren selv i disse projekter betale 40% af det samlede projektbeløb. Men der er kommet bump på vejen, da kommunen som bekendt mangler mange penge i kassen og har nedprioriteret Rønne bymidte i denne omgang. Hvis der ikke kan skaffes kommunale midler, bortfalder de 10 millioner, og derefter vil der ikke ske noget i flere år frem. Der arbejdes ihærdigt på at projektet skal lykkes, og vi må krydse fingere for, at det alligevel lykkes at finde de nødvendige midler. Hvis ikke forlyder det dog, at der er håb i 2026 og 2027. Så vi må håbe det bedste. Det må stå klart for de fleste, at det er svært, at klandre kommunen for, at kassen er tom for penge. Vi kan ligesom kommunen blot beklage, at det er tilfældet. Der fremkommer til stadighed masser af ønsker om projekter og masser af gode ideer/tanker. En politiker kom da også i efteråret 22 med en udtalelse om, at man fra kommunens side skulle stoppe projektmageriet, da der nu allerede var projekter til mange år frem i tiden, uden at der kan øjnes penge til bare et fåtal af de projekter, som forvaltningen og andre har beskrevet.

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

På Lille Torv har erhvervsgruppen der, fået udført et projekt med hjælp fra kommunen og Rønne-Knudsker Byting. Der er nu flere bænke på det grønne areal, stakittet ved Det Gamle Posthus er fjernet, og der er blevet indrettet en stor cafe på det gamle vej- og p-areal. Sådan noget kan kun lykkes, når butikkerne står sammen. Godt gået. (I øvrigt er der 46 firmaer med CVR-nummer, det er flere end St. Torv med 23 numre).

Rønne Byforening peger ofte og vedholdende på en ganske almindelig vedligeholdelse af de projekter, som er udført. Det er som om, kommunen slet ikke vil tage ejerskab af dette vigtige område der hedder vedligeholdelse. Det er stadig et stort problem, at vedligeholdelsen mangler på de fine granitbelægninger i Gågaden og Store Torv/Torvegade. Det er de største sammenhængende granitbelægninger i DK. Der er blot brug for mandskabstimer og et læs grus/stenmel. I samme boldgade kunne man bruge mandskabstimer til at rette alle de skilte i hele byen, som har stået skæve i mange år samt rense færdselstavler for graffiti og klistermærker. Der er ingen respekt for udviskede og skæve færdselstavler. Vi har peget på området mange gange. Her er nogle lavt hængende frugter, som kan plukkes. De små fodgængertavler, som findes rundt om Store Torv er faktisk vildledende og tillige overmalede. De gør ingen gavn og bør fjernes.

Nørrekås befinder sig stadig i samme situation som resten af Bymidten. Også her er der brug for mandskabstimer og ganske få materialer. Man kom dog i 2023 i gang med at fuge mellem de store stenblokke, som havnen er bygget op af. Men at reparere kajen ved Sejlklubbens mastekran, som faldt sammen for 5 år siden, er endnu ikke sket på trods af, at det er lovet mange gange. Klubberne har brug for kranen. Kommunen mener der mangler 28 millioner til at udvikle Nørrekås. Disse store tal knokouter kommunalbestyrelsen, således at projektet ikke bliver til noget. Nørrekås genererer ca 2,5 million om året på at udleje gæstempladser til turisterne og plads leje til fastliggere. Hvis man brugte de indkomne midler på Nørrekås i en 5 årig periode ville Nørrekås i den periode være reddet som det kultur og fritidsområde som virkelig trækker gæster og lokale året rundt.

Lidt fremtid: Om lidt i 2026 når Bornholms museum flytter til Rø, vil Rønne også mangle turistbesøg på regnvejrsdage. Hvis man havde gjort sig klart hvad et flytning af museet betyder for Rønne, burde den tanke aldrig være tænkt. Det kunne være spændende, hvis museet på en eller anden måde stadig bidrog med noget i Rønne:

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
 emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
 mobiltelef. 20445418

måske små pop-op udstillinger i Dams Gaard eller den stadig tomme tidligere Colbergs boghandel/Tigerbutik på St. Torv og/eller arrangerede temabyture: Keramik er fx oplagt. Et spændende torv og fine gader med mange specialbutikker samt interessante turistattraktioner er en forudsætning for at fastholde og udvikle livet på Store Torv og fastholde Rønnes kulturhistorie.

- **RB vil overordnet støtte tiltag, som vil medføre en udvikling af Dams Gård** til et kulturtilbud til alle uanset alder.
- **RB vil støtte en arkitektkonkurrence**, som vil tydeliggøre, hvilke muligheder der er i Dams Gård med de bygninger, som allerede findes.
- **RB er stadig betænkelig ved et større byggeri** i haven ved Dams Gård. Det giver skygge og plads for udendørs koncerter begrænses.
- **RB har tidligere udtrykt, at en omlægning** til "Torv på Tværs" ikke bør gennemføres, hvis der ikke kommer et gadegennembrud bag Tinghuset. Dette synspunkt fastholdes. Jf. dagspressen, er projektet med gadegennembrud nu helt skrottet, da en udenørs rådgiver, som åbenbart vurderes klogere end lokale kræfter, har fundet ud af, at det ikke er en god ide!
- **Rønne Byforening vil udtale sig om en Helhedsplan for Nørrekås**, når projektmaterialer bliver tilgængeligt. Træbådelauget er flyttet til Nørrekås, men helhedsplanen for Nørrekås mangler stadigvæk. Den venter vi på.
- **Rønne Byforening ser med stor tilfredshed at Det Gamle El-værk** i Lille Madsegade har fået fornyet mission og er indrettet til kontorer/mødelokaler og udstilling om energi, bestemt et besøg værd. Dette er et fantastisk projekt, som vil komme Rønne til gode i mange år frem. Man taler om en renovering og udbygning af bygningsmassen på 70-80 million kr. Medarbejdere her skal bringe Bornholm og publikum tættere på projektet "Energilø Bornholm". Energi-medarbejdere er allerede flyttet ind, og der er grupper af energiteknikere og politikere, som kommer fra hele verden og besøger huset. At den fredede bygning også nyder godt af det nye brug er fantastisk.
- **R.B støtter udviklingen af Rønne havn, som besluttede i 2023 at fortsætte** med etape 3 og 4 af havneudbygningen. Disse etaper betyder store omvæltninger på havnen. Den største ændring er nok, at hele den gamle fiskerihavn med bygninger og vandarealer forsvinder. Pladsen skal bruges til oplag af vindmølle-dele. Derudover flytter krydstogtskibene plads til en ny kaj i Nordhavnen. Dermed foregår al passager relateret trafik fra Nordhavnen. Det bliver/er spændende at følge dette projekt.

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

Byforeningen inviteres løbende til møder på havnen, hvor vi bliver orienteret om slagets gang.

Havnen er pålagt nogle stramme vilkår for arbejdet, nøje beskrevet i udbuddet for arbejdet. Når det gælder støj fra arbejdet og dieselos fra både og færger med lysmotoren gående, er det en stor udfordring. Landstrøm er nu etableret på Øernes kaj nedenfor kirken, og der kommer således ikke støj og røg fra de både, som lægger til der. Rønne havn viser stor interesse for at støje og ose så lidt som muligt. Der skal i det meste af tiden være ro i nattetimerne 22.00-7.00. Når det kommer til uddybningsarbejdet senere på året, vil der dog blive givet tilladelse til at arbejde i nattetimerne. Støjen afhænger af hvilket fartøj, der kommer for at uddybe. Man håber fra havnens side at det bliver det fartøj som støjer mindst der skal bruges. Der skal uddybes til 11 m ved den nye krydstogtskaj også kaldet en multifunktionskaj. Her tillades det at arbejde i nattetimerne i en måned. Det er nødvendigt at arbejde i nattetimerne, da det hele tiden skal være muligt at besejle havnen med passagerfærger og andre fartøjer. Det kan blive en udfordring med støj for de nærmeste boliger til havnen, dog en begrænset tidsperiode. Støj og røg fylder meget for nogle af de beboere, som bor tæt på havnen. Nogle beboere flytter ligefrem væk de dage, hvor der støjes, andre tager det som en kedelig oplevelse, men indretter sig derefter og glæder sig til arbejdet er overstået. **RB støtter naturligvis, at der støjes så lidt som muligt.**

R.B. følger kommunens planer med omlægning af Vesthavns efter udmeldingen fra Molslinjen om at udnytte hele kapaciteten på Ekspres 5, som allerede er indsat. Færgen kræver større opmarchareal, da der medtages 50 biler mere end de tidligere hurtigfærger. Dette arbejde skulle være færdigt først i 2024. Som vi alle ved, er udvidelsen forsinket. Forberedelserne er godt i gang, tankstationen som lå i vejen for udvidelsen er revet ned, og det efterladte areal har nu ligget tomt i et år. Der er udarbejdet et forslag til linjeføring, og som det ser ud nu, vil det betyde, at vejstykket omlægges på Vesthavnsvej fra Nordre Kystvej frem til rundkørslen ved Bådehavnsvej. Mange af de p-afgift belagte p-pladser forsvinder og inddrages til opmarchbåse. Betalingsparkeringen rykkes længere mod nord, hvilket betyder, at der bliver endnu færre gratis p-pladser til de passagerer, som skal med færgen. Det forlyder dog, at der vil blive arbejdet på flere gratis-pladser længere mod Nørrekås. Alt dette er et klart minus for passagerer, som kommer ude fra øen i bil og ønsker at komme med færgen som fodgængere.

R.B. støtter planen med, at der på arealet ved Velkomstcenteret etableres en plads for passagerer og turister. En plads som har været ønsket lige siden Velkomstcentret så dagen lys i 1990-erne. Det giver en oplagt mulighed for, at

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

Velkomstcentrets "forplads" på denne måde kan blive indrettet med mere grønt og forhåbentlig flere grønne hække, som kan skygge for de kommende store arealer med asfalt. Det giver også en mulighed for at opgradere arealet mod Nørrekås. (bl.a. skitseret i den Strategiske Udviklingsplan for Rønne).

Det nuværende syn er noget af det værste, vi kan vise frem for vores gæster, som kommer med færgerne; det er det første indtryk, de får af byen. Det gælder området omkring det gamle togværksted (remisen), og arealet mod vest til vinteropbevaring af både. Det håber vi bliver løst med de nye tiltag for parkering. Træbådslaugets flytning til Nørrekås, medfører også flere turister, som gerne vil opleve noget pænt og spændende.

R.B arbejder med byens bevaringsværdige områder. En helt anden gren af RB's arbejde ligger i at udtale sig, om bygninger indenfor den bevarende lokalplans grænser, så huse og belægninger fastholdes i den måde, som de i sin tid blev bygget på. RB tilstræber hvert år at præmiere årets hus eller byrum i Rønne. Det er en rigtig god øvelse for bestyrelsen at finde nyrenoverede/ restaurerede huse eller byrum. Når man sådan går gennem byen med de skarpe briller, ses der rigtigt mange flotte huse og fine små byrum. Man ser, at borgerne er glade og stolte af deres huse. Det gælder både taget, tagrender, vinduerne og facademuren. Arbejdet med at finde årets hus/byrum starter vi med først på efteråret og uddelingen finder sted i februar måned. Årets hus i 23 blev Storegade nr. 49, hvor husets udsmykning var flot renoveret. Husejeren får en flot platte produceret på Hjorths Keramik og oprindeligt udformet af Ulla Gahrn. Platten er produceret til indmuring, og det håber vi på, at husejeren lader foretage.

Vi ser med stor fornøjelse at det gamle Gymnasium tager form med indretning til nye boliger, som der er hårdt brug for i Rønne. Også renoveringen af etageboligerne i Gartnervangen for et svimlende beløb på 320 millioner skal nævnes.

Fredede bygninger. I perioden 2023 blev det endeligt besluttet, at den gamle redningsstation på Sydhavnen kunne rives ned, og den er nu ikke længere at finde på havnen.

R.B. har vakt Rønne Bys Bevaringsfond til live igen. Her kan man som Rønne-borger søge om tilskud til specifikke arbejder på bevaringsværdige bygninger. Der kan f.eks. søges tilskud til ny yderdør og vinduer, men ikke til almindelig maling og kalk. Der skal være tale om egentlig renovering, og ikke almindelig vedligeholdelse. Bevaringsfonden er nu udskilt som en selvstændig forening, hvor Rønne Byforening pt. har 3 pladser. Et medlem udpeges af kommunen, og et medlem fra Museet. Der kan søges

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

tilskud hele året, men der udbetales kun penge max 4 gange om året, hvis der er projekter, som vil falde ind under reglerne for udbetaling. Foreningen har nu en fuldtallig bestyrelse med Esben Øberg som formand. Yderligere medlemmer er Tom Jensen, Ulla Bechsgaard begge fra Rønne Byforening, derudover et medlem fra BRK, Lillian Rasch Madsen og et medlem fra museet, Jørgen Selmer.

Det er besluttet, at portionerne kan være på max 10.000 kr. Pengene kommer fra en kapital på ca. 450.000 kr., som genererer mellem 10.000-15.000 kr. i rente pr. år

R.B. følger Bofas arbejde med at igangsætte den nye lovbestemte affaldssortering, som betyder, at vi nu alle skal sortere vores affald i 11 fraktioner. Som bekendt fremkom Bofa i 2023 med forslag om, at der skulle etableres de såkaldte miljøer ca. 20 stk. rundt i byen. Bestyrelsen fik lov til at låne nogle plancher, som viste, hvor miljøerne eventuelt skulle stå. Vi var rundt og fik en fornemmelse af, hvad det ville betyde for byen. Det var ikke godt. Bofa har da også heldigvis nu skrottet projektet. Der skal i stedet for samles ind i kassetter/mindre beholdere i den gamle bydel. I resten af byen skal vi have minimum 3 stk. beholdere stående. Der lægges op til, at man samarbejder med naboen og på den måde får et mindre antal beholdere stående på egen grund. Der vil dog blive lavet "miljøer" i Gartnervangen og lignende steder, men heldigvis ingen i bymidten.

R.B. vil invitere Borgerforeningen til et nyt møde. Vi har allerede holdt et møde med den tidligere bestyrelse for Borgerforening. Det for ikke at bruge kræfter på samme opgaver. Som jeg forstår Borgerforeningen vi de tage sig af kyststrækningen i Rønne og prøve at opgradere her. Nu er der ny bestyrelse i Borgerforeningen, og det vil være en god ide, at vi i RB mødes med Borgerforeningen igen og laver et samarbejde med dem. Der tales allerede om Rønnes Byjubilæum i 2027. Her bliver der brug for alle de kræfter, som kan skaffes.

Rønne byforening har jf. vedtægterne 4 formål:

1. at styrke borgernes interesse og bevidsthed om, bevaring af Rønne bys æstetiske og kulturhistoriske særpræg, med hensyn til byrum, gadebillede og enkeltbygninger.
2. at påvirke myndigheder og borgere til at udvise størst muligt hensyn til Rønnes særpræg og byhistoriske kulturarv.

RØNNE BYFORENING

v/ formand Tom Jensen
emailadresse: tomjensen123@hotmail.com
mobiltlf. 20445418

3. at deltage i og præge debatten om fremtidens byudvikling.
4. med særlig påskønnelse at præmiere bygningsrenovering, der understøtter bevarelse af Rønne Bymiljø

Jeg synes, at denne beretning om Rønne Byforenings arbejde i 2023 udfylder disse formålsparagraffer på en god måde. **Vi vil helst arbejde med og ikke i mod.** Vi siger tak til pressen for deres interesse for Rønne Byforening, ligesom vi siger tak til kommunen, som spørger os om småt og stort, det er vi taknemmelige for.

Til sidst vil jeg sige tak til Niels-Holger for det store arbejde, han har lagt i Byforeningens bestyrelse. Han kunne desværre ikke være til stede i aften.

Jeg vil også sige tak for tilliden til at fungere som formand for Rønne Byforening gennem de sidste ca. 3 år. Jeg har for længe siden besluttet at gå af som formand, når jeg rundede de 75 år, og det gjorde jeg i marts måned. Jeg bliver dog gerne i bestyrelsen, hvis jeg igen bliver genvalgt.

Således berettet 3. april 2024.

Tj.